

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

Lugduni, 1652-1663

Cap. 20. Error circa impedimenta dirimentia in patriculari, ac primum circa
impedimenta erroris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80577](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80577)

materia est contractus civilis, qua ratione perinde potest illud ex causa iusta irritare, ac si Sacramentum non esset reddendo personas inhabiles ad contrahendum, & sic illegitimum & inualidum contractum. Potest nihilominus Ecclesia Principibus fidelibus huiusce potestatis usum interdiceret, sibi que reservare, quia id efficiente irrita erunt leges Principis secularis contra eam reservationem matrimonium dirimentes, vel impediens. Quia potestas temporalis est subiecta spirituali in ordine ad spirituales finem. Unde non est integrum hodie faculari Principi fidei, disponere aliquid circa fidelium matrimonia impedienda, aut dirimenda. Quoniam Pontifex hanc sibi potestatem reservavit, & merito, cum matrimonij contractus limites naturæ excedat, & ad esse supernaturale Sacramenti sit elevatus: dedecet enim, ut tanti Sacramenti dispositio, ad Principes seculares pertineret. Porro Princeps infidelis potest hodie leges suis subditis indicare, quibus quædam matrimonia ex iusta causa interdicit, ac dirimat, ut si ad Reipublicæ pacem videant expedire, ne infideles (verbi gratia) diversa sectæ matrimonio inter se colligantur. Quia cum sint veri Principes ex natura suæ potestatis id est eis integrum: nec constitutionibus Ecclesiasticis hanc sibi potestatem reservantibus arctantur, cap. Gaudemus, de divor. Cessâtque in ipsorum matrimoniis reservationis ratio, cum non sint Sacramenta.

CAPVT XX.

Error circa Impedimenta dirimentia in particulari, ac primum circa impedimentum erroris.

DVBIVM IV.

An error persona concomitans matrimonij actum, id irritet?

136
Non nihil
suppono.

ERTVM est, errorem antecedentem matrimonij actum circa personam cum qua contrahitur, matrimonium dirimere. Quia ad contrahendum id, requiritur voluntas, seu consensus positivus: sed hic nec datur, nec dari potest simul cum errore personæ, cum qua matrimonium contrahitur, ergo ex defectu huiusmodi consensus inualidum erit matrimonium. Quæserim tamen, num error personæ concomitans matrimonij actum, id etiam irritum reddat?

137
Non irritat.

Non reddit irritum, quando contrahens cum Maria, existimans esse Catharinam ea voluntate affectus erat, ut cognitam Mariam æquè libenter, aut libentius duceret. Quia huiusmodi error non efficit involuntarium. Sic quidam quos, presso nomine, memorat Sanchez, citandus, & alij, quos refert l. 1. d. 65.

138
Irritat omnino.

Iritum planè reddit. Quia ut legitimum sit matrimonium, necessarius est consensus, & voluntas positiva. Error autem concomitans,

quamvis non efficit, actum esse involuntarium efficit, autem non esse voluntarium. Ita Sanchez lib. 7. dub. 18. num. 6. citans tres Ledesmas, & alios. Valq. d. 10. cap. 4. num. 30. Bonacin. de matrim. qu. 3. punct. 2. a num. 2. Coninch. d. 31. n. 9. Hurtad. d. 13. diff. 1. Candid. tom. 2. disquis. 28. dub. 2. Villalob. tract. 1. 4. diff. 5. a n. 1. Machad. libr. 3. part. 1. tractat. 5. docum. 2. numer. 3. & 4. Cornejo d. 7. dub. 6. Bauni. de imped. matrimon. quest. 3. assert. 2. Trullench. libr. 7. cap. 9. dub. 3. num. 4.

Censuerim, huiusmodi errore matrimonium irritari. Quia quamvis error concomitans matrimonij actum non sit causa, ut matrimonium fiat: sed ita coniungitur cum eo, ut adhuc errore non existente fieret matrimonium: adhuc tamen non valet cum tali initum errore; quia matrimonij contractus, & ratione suæ excellentiæ, & quod indissolubilis omnino sit, requirit positivum, ac expressum voluntarium, quod error præfatus non efficit.

DVBIVM V.

An error persona dirimat iure naturali matrimonium?

NON irritat iure naturæ, sed solum iure Ecclesiastico: (unde integrum erit Pontifici statuere, ut huiusmodi error non dirimat matrimonium. Quia cætera Sacramenta non sunt irrita ex personæ errore, ut si quis baptizet, confirmet, ungat, absoluat, Sacris Ordinibus initiat Petrum existimans esse Antonium, valent hæc Sacramenta. Differentia ergo hæc inter matrimonium, & cætera Sacramenta, ut illud solum sit irritum ex personæ errore, ex solo iure Ecclesiastico habetur. Sic Gloss. 19. qu. 1. in sum. verb. Quod autem.

Irritat naturæ iure. Quia error libertatem, ac consensum auferit. Si per errorem, ff. de iur. dict. omni. ind. & errantis nullus est consensus, nec voluntas. Cum testamentum. At matrimonium absque consensu est iure naturæ irritum. Ita Sanchez lib. 7. d. 18. num. 12. Basil. lib. 4. cap. 20. numer. 7. Cornejo, Villalob. Hurtad. & alij, quos sequitur Palas tom. 5. dub. 4. punct. 4. numer. 1.

Hoc certum existimo, quod ex discrimine inter matrimonium, & reliqua Sacramenta confirmo. Matrimonium enim indiuiduas personarum contrahentium condiciones respicit, & iuxta illas determinatur consensus: cum hæc condiciones per se, & suapte natura conferant ad indiuiduam vitæ consuetudinem inter coniuges retinendam, in quo matrimonij essentia consistit. In cæteris autem Sacramentis non spectatur indiuidue condiciones recipientium, utpotè quæ nil conferunt ad Sacramenti finem, ac proinde per accidens se habent ad intentionem Ministri, ut applicantis tale Sacramentum. Ergo error in persona, cui cætera ministrantur Sacramenta, ipsorum valorem non tollit, quasi error circa accidentalia: secus verò in matrimonio, in quo error circa substantialia versatur.

DVBIVM

DVBIVM VI.

An error qualitatis, seu dolus circa illam antecedens, qui in eundo matrimonio causam prabet, aliis non in eundo, illud dirimat?

143
Dicitur quod

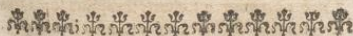
Dirimit quidem in foro conscientie. Quia cum voluntas sequatur apprehensionem intellectus tanquam ducem, eo ipso quod intellectus apprehendat hanc formam ut Virginem, vel ut nobilem: voluntas non consentit in tale coniugium, nisi sub huiusmodi qualitate cognitum. Ergo existente qualitate errore, cessabit consensus, ac proinde matrimonium erit irritum. Sic Præposit. capit. ult. de coniug. leprosor. Ioan. de Medi. de re. sit. question. 33. §. Quibus præmissis. Fauter Basl. libr. 4. capit. 21. numer. 7. asserens hanc sententiam esse veram casu quo errans contrahat expressè, ac formaliter motus à qualitate, circa quam errat. Citat Sancium, sed male, ut patet.

144
Minime dirimit

Minime dirimit. Quia licet omnis error sit causa inuoluntarij: at non omnis efficit inuoluntarium simpliciter, sed is solus, qui est circa qualitatem per se, & ex natura rei requisitam ad ipsius contractus essentiam: at dum qualitas se habet per accidens, solum inuoluntarium secundum quid confurgit. Nam cum nil sit volitum quin præcognitum, quando error est in apprehensione rei non necessaria ad essentiam contractus, ipsiusque finem, sed in accidenti quodam: efficit, ut contractus sit quoad essentiam voluntarius, ac proinde talis simpliciter: inuoluntarius vero secundum quid, & quantum ad accidens illud in quo error diuersatur. Ita Sanch. l. 7. d. 18. n. 18. citans Valent. Molin. utrūque Ledes. Sorum, & alios usque ad viginti quinque Doctores. Coninch d. 31. n. 11. Rebel. l. 3. de matr. q. 2. n. 5. Hurtad. d. 13. diff. 2. Filliuc. tr. 10. p. 2. n. 3. Bonac. q. 3. pun. 2. n. 9. Cornejo d. 7. dub. 7. Palas d. 4. pun. 4. nu. 3. Laym. l. 5. tr. 18. p. 4. cap. 2. numer. 2. Bauni. de impedim. question. 3. assert. 3.

145
Hanc sententiam

Hanc sententiam verissimam existimo. Quia contractus stricti iuris intus ex dolo dante illis causam, valent, eo quod causa, in qua erratur, sit extra ipsorum naturam. Cum igitur error qualitatis contingat circa accidentia matrimonij, illud non vitabit.

CAPVT XXI.

Circa impedimentum Conditionis siue seruitutis.

DVBIVM VII.

An validum sit matrimonium initum cum seruo, cui pro tempore determinato fuit concessa libertas postmodum in pristinam redituro seruitutem?

Est validum. Quia libertas pro quocumque tempore concessa, est perpetua. Libertas est validum, namque concedi non potest pro tempore determinato, sed semel pro quocumque tempore concessa, perpetua est. Libertas, i. iunctal. Ideo, 34. ff. de manumissis testamen. ibi: Libertas ad tempus dari non potest, itaque si ita scriptum fuerit: Stichus usque ad annos decem liber esto, temporis adiectio supernacua est. Glos. Superuacua quidem est, libertate suum effectum fortiente quia libertas semel data renocari non potest. Sic Castro Pal. dub. 4. punct. 5. numer. 5.

Validum non est. Quia licet ei seruo concessa sit pro certo tempore libertas, verbi gratia, pro biennio, & eo libertatis tempore contrahat cum ignaro seruitutis future, inualide contrahet: nam re vera manet ille seruilis conditionis, & quidquid interim agit, agit ut seruus: unde non potest ad Ordines promoueri, nec domicilium mutare nec libere sui corporis potestatem tradere. Ita Supplem. Gabr. in 4. dist. 16. quas. 1. art. 3. dub. 2. Sotus dist. 35. q. vnic. art. 2. Ledes. 2. part. 4. quas. 54. a. 1. Manu. tom. 1. sum. c. 223. nu. 3. Vega 10. 2. sum. c. 34. casu 67. & alij.

Profecto si illa libertas pro biennio concessa censenda sit perpetua, verum esse sententiam amicissimi Ferdinandi de Castro Palao crediderim; quia iam vere liber est coniux. Si vero perpetua non sit, sed possit dari solummodo ad limitatum tempus, secundam sententiam vnice veram iudicaret. Itaque matrimonium liberi cum ancilla, cui data est libertas in tempus, minime valet, ignorata per liberum ea seruilis conditione; quia eo medio tempore seruus est per l. statu liberum, ff. de statu libe.

DVBIVM VIII.

An valeat matrimonium liberi cum ancilla, qua infra modicum tempus potitura est libertate?

Non valet. Quia matrimonium huiusmodi verè est celebratum inter coniuges seruum, & liberum, ignorata seruitute, quod impedimentum dirimens statuit Ecclesia. Sic Angel. verb. Matrimonium 3. imped. 4. num. 6. Syluest. verb. Matrimonium 8. qu. 2. dicto 3. Basl. l. 7. c. 43. n. Rebel. l. 3. q. 3. n. 19. Gutier. de matrim. cap. 90. num. 6. Palas d. 4. pun. 5. num. 4. Leand. tr. 9. d. 11. quas. 3.

Valer omnino. Quia eo modico tempore deficiente, ut statu libera plenam acquirat libertatem,

DUBIVM
MOR
III. IV.
IV.